

minálunk is szükséges újításoknak tartom, a helyviszonyok említett gyökeres megváltoztatása alkalmára.

Ez a gyökeres megváltoztatás nem jelent kevesebbet, mint egy új épületet — akár csupán a hirlaptár számára, akár, de akkor valóban nagyszabású csarnokot, a nemzeti múzeum egész könyvtára számára. Még az utóbbi esetben is nagyon sok helyet kell a hrapoknak szánni, mert ha a messzi jövőben is: de bizonyos, hogy a hirlapirodalom együttes anyaga el fogja érni a könyvirodalom termékeinek mennyiségét.

A míg ez értelemben a személyzeti és a helyviszonyok meg nem változnak: addig csak hirlaptárunk gazdagságával és jó szándékainkkal dicsekedhetünk el a külföld előtt, nem egyszersmind tényleges, mintaszerű rendtartással.

BIBLIOGRAFIAI APRÓSÁGOK.

VARJU ELEMÉRTŐL.

I.

Egy ismeretlen budai könyvtáros 1476-ból.

Az 1476-ben Velenczében, Fr. de Hailbronn és Nicolaus de Frankfordiánál nyomtatott bibliának (Hain 3054.) az egyetemi könyvtárban levő példánya egy eddig ismeretlen budai könyvtáros emlékét őrizte meg számunkra. Ugyanis az első tiszta oldalon, a biblia tartalmát felsoroló jegyzetek alatt, szép, XV. századi, góth irással ez van följegyezve:

*Hanc Bibliam Fr. Augusting de Zagrabia ord' p̄di3 emit Bude
Anno Dni: 1476.*

Első nyomtatónk, Hess András 1473-ban működött Budán. Utánna 1529-ig nincs hazánkban nyomda, de a könyvkereskedés és a kiadói üzlet nagy virágzásnak örvend. Legrégibb könyvtárosunk gyanánt Feger Tibold szerepelt, kinek első kiadványa az 1484-ben megjelent esztergomi breviárium. A fennebbi jegyzet alapján azonban kétségtelenül állíthatjuk, hogy már Feger előtt, 1476-ban volt Budán könyvtáros, aki az ország szellemi szükségleteiről gondoskodott.

Ezen biblia még egy érdekes följegyzést tartalmaz. Ugyanis az első levél második oldalán a XVI. század első felére valló, ma már alig olvasható írással a következő sorok láthatók:

Item anno domini millesimo quingentesimo vigesimo primo, in die visitationis Marie¹ obsessa est civitas et castrum Nandor Alba a Turcis et recepta in die Egidii abbatis² et totum Sirmium et civitas Zalokemin et Sabbaatz. Ve nobis, quia peccavimus. Bani fuerunt Franciscus Hedervarij et Tewrewk Valinth.

A megszólás napját pontosan július 2-ára teszi az ismeretlen följegyző, de az elfoglalás napjaiban téved, amennyiben kút-főink egybehangzó tanúsága szerint Szolimán augusztus 2-án már elfoglalta volt a várat.

II.

Egy érdekes könyvbejegyzés a XVI. századból.

Az egyetemi könyvtárban van Hieronymus Cardinalis »Vitae Patrona« cz. művének, melyet 1509-ben Balam István adott ki, egy példánya. A könyv utolsó, tiszta levelén XV. századi kézírással a következő érdekes jegyzések vannak írva:

(Kons)tantinapolj megvetele 1453.³

(Ján)os vaýda halala 1456.

(Mat)yas kýralý koronazafa 1457.⁴

(Zilá)gy mýhal elzaratasa 1458.

(Mat)yas kýral Modvaba menese 14(67).

(Ke)nýer mezeýen valo hada, 1479.

(Mat)yas kýralý halala 1490.

(Lajos) kýralý zýletese 1. 5. 5.⁵

. . . lag halal.⁶ 1. 5. 10.

(Ke)reztes had. 1. 5. 14.

(Ulász)lo kýralý halala . 1. 5. 16.

¹ Július 2.

² Szeptember 1.

³ A könyv újabb bekötésekor annyira körülvágatott, hogy a feljegyzés némely szavai elestek; ezeket zárjelbe téve pótoltuk.

⁴ Mátyás csak 1458 január 24-én választatott királylyá, megkoronáztatása pedig 1464 márczius 29-én történt.

⁵ Lajos 1506 július 1-én született.

⁶ Döghalál.

- (Nánd)or feyerwar elvezese 15. 21.
 (M)olhaczý vezedelem. 1526.
 (Jáno)s kýralý koronazasa 1526.
 (Ferdi)nandus koronazafa . 15. 27.¹
 (Grit)ti Lajos halala. 15. 34.
 (Szat)mar Nemethý eleghese 15. 36.²
 (Ján)os kýralý halala 1. 5. 40.
 (Fels)Lenarth budat meg zalla de kýncztarto teoreok czazar-
 nak ada. 1. 5. 41.
 (Joaki)m Pestét meg zalla Prini Petert meg foga 1542.
 (Egy sor olvashatatlan).
 Warkocz³ Zekes feyerwar es Eztergam elveze. Zýkzot
 elrablak. 1543.
 Kawasitwl Hwztot meg wewek. 15. 54.
 Zolnok czýnalasa, groff halala 1. 5. 50.⁴
 Castaldo es Nadasdý az spaniolokkal Erdelbe menenek. 15. 51⁵.
 Janos kýralnet, fijawal kýldek Slefiba. 1. 5. 52.
 Lýppanak, Temmes varnak, Zolnoknak, Bezprimnek, Bwýak-
 nak, Ewtwen neg eróssegnak meg wetele es kyncztarto halala
 azon eztendébe.⁶
 (Egy sor olvashatatlan).
 Az nemetek Erdelybél ký jewenek 1. 5. 53.⁷
 Batorj Andras az waydasagot bjra aratasig.
 Dobo Istwan aratasba az waydasagra bemene azon eztendeben
 Petrowýz Lengielorzagbol ký jöve lén az terekkel eggýes.
 Pri Gabriel kapitanna lén. 1554.
 Fýleket Salýgot meg wewek azon eztendebe.

¹ Téves, mert Ferdinánd még 1526-ban, decz. 17-én megkoronáztatott.

² Szatmárt Ferdinánd hadnagya, Bánffy Boldizsár égette föl.

³ Varkás György, székesfejérvári kapitány.

⁴ Szolnok várát Ferdinánd rendeletére építtette gróf Salm.

⁵ Mint Ferdinánd biztosai.

⁶ Téves, mert Martinuzzi már 1551-ben, decz. 17-én megöletett.

⁷ T. i. Castaldo és csapatai.